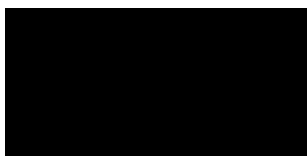

Ministerstwo Zdrowia

Departament
Lecznictwa

DLT.055.1.2025.AS
Warszawa, 23 kwietnia 2025

w odpowiedzi na petycję, w sprawie podjęcia inicjatywy ustawodawczej w zakresie wprowadzenia ulgi dla krwiodawców, Departament Lecznictwa prosi o przyjęcie poniższego.

Krwiodawstwo w Polsce, podobnie jak w całej Europie, jest honorowe, dobrowolne i nie może pociągać za sobą jakiejkolwiek gratyfikacji finansowej. Dlatego też każda decyzja o ewentualnym rozszerzeniu lub zmianie uprawnień przysługujących Honorowym Dawcom Krwi podejmowana jest w kontekście obowiązujących przepisów prawa, zarówno krajowego, jak i europejskiego, które jednoznacznie stanowi, że *„oddawanie krwi, osocza lub składników krwi jest uważane za dobrowolne i nieodpłatne, jeżeli jest dokonywane przez osobę z jej własnej woli i nie daje podstaw do jakiejkolwiek zapłaty w formie pieniężnej lub w jakiejkolwiek równoważnej postaci. Wyłącza to również przyznanie wynagrodzenia w formie wypoczynku, który wykracza poza czas odpowiednio konieczny do oddania krwi i dojazdu. Drobne dowody uznania, napoje i zwrot kosztów podróży są zgodne z pojęciem dobrowolnego i nieodpłatnego oddawania krwi”*.

Dodatkowo należy mieć również na uwadze stanowisko prezentowane na posiedzeniu Komitetu Sterującego ds. Transfuzji Krwi, działającego w ramach Rady Europy, podczas którego dyskutowana była definicja „finansowej korzyści”, która została określona jako zapłata lub korzyść jakiegokolwiek rodzaju oferowana bezpośrednio żywemu dawcy lub rodzinie zmarłego dawcy. Rekompensata nigdy nie powinna wiązać się z donacją, w tym jej końcowym celem lub jakością tego, co zostało oddane. Zwrot poniesionych wydatków i rzeczywistych kosztów może być dokonany, jeżeli dawca może je udowodnić. Ewentualna kompensacja utraconego zarobku powinna zaś być dokładnie wyliczona, gdyż dawca nie powinien ani finansowo tracić, ani zyskiwać. Jednocześnie, tylko w wyjątkowych sytuacjach, można dopuścić wprowadzenie rekompensaty o stałej wysokości. Zezwala się także na zapłatę dawcom odszkodowania za szkodę związaną z donacją.

Tym samym w promocji dawstwa należy nadrzędnie stosować środki ukierunkowane na altruizm. Z uwagi na powyższe krwiodawcy, w systemie ochrony zdrowia, posiadają określony katalog uprawnień, tj. zwolnienie od pracy, zwrot utraconego zarobku na zasadach wynikających z przepisów prawa pracy, zwrot kosztów przejazdu do jednostki organizacyjnej publicznej służby krwi, posiłek regeneracyjny, możliwość odliczenia od

podatku dochodowego darowizny w wysokości iloczynu kwoty rekompensaty, bezpłatne zaopatrzenie w leki objęte wykazami do wysokości limitu finansowania, uprawnienia do korzystania poza kolejnością ze świadczeń opieki zdrowotnej, w tym do leczenia sanatoryjnego oraz usług farmaceutycznych udzielanych w aptekach. Uprawnienia te należy jednak rozpatrywać nie w kontekście głównych przesłanek determinujących donację, a zwrotu ponoszonych kosztów oraz dowodów uznania i wdzięczności za oddaną krew i jej składniki. Decyzja o oddaniu krwi powinna wynikać z chęci dzielenia się z innymi, nie zaś z kalkulacji zysków, gdyż krew nie jest produktem, lecz darem dla drugiego człowieka.

Jednocześnie doświadczenia wielu krajów wskazują, że pozyskiwana w ramach honorowego krwiodawstwa krew i jej składniki gwarantują pełne bezpieczeństwo i ochronę zdrowia zarówno dawców krwi, którzy są filarem krwiolecznictwa, jak i jej biorców. Należy bowiem pamiętać, że biorcami krwi są osoby chore, dlatego niezwykle istotne jest, aby pobudki związane z oddawaniem krwi wynikały z potrzeby serca, były szlachetne oraz świadome. Wprowadzenie proponowanych ulg na przejazdy, jako rozwiązania systemowego, zadaje się wykraczać poza ideę honorowego, dobrowolnego i nieodpłatnego dawstwa krwi. Powyższe znalazło potwierdzenie także w stanowisku Komisji ds. Petycji Senatu RP, która na posiedzeniu w dniu 7 lutego 2024 r. uznała za niezasadne rozszerzanie katalogu uprawnień przysługujących krwiodawcom wskazując, że jego rozszerzanie stoi w sprzeczności z ideą honorowego i altruistycznego dawstwa.

Równocześnie, zgodnie ze stanowiskiem przekazanym przez Ministerstwo Infrastruktury, podkreślić należy, że rozszerzenie uprawnień do ulgowych przejazdów prowadzi do zwiększenia wydatków budżetu państwa, co implikuje konieczność poszukiwania dodatkowych środków w ramach ich nieprzekraczalnego limitu. W konsekwencji powyższego każde rozwiązanie prawne, które miałyby dodatkowo obciążać sektor finansów publicznych wymaga szczegółowej analizy pod kątem dostępności środków i zapewnienia źródeł sfinansowania. Podkreślenia wymaga, że ustawowe uprawnienia do ulgowych przejazdów w publicznym transporcie zbiorowym stanowią znaczące obciążenie finansowe i generują coroczne koszty dla budżetu państwa.

Z wyrazami szacunku

Maciej Karaszewski
Dyrektor
/dokument podpisany elektronicznie/